

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 155/2013-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. septembra 2013 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť J. H., J., zastúpeného advokátkou JUDr. J. V., H., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 Co 80/2012 z 25. októbra 2012 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. H. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo na vlastníctvo podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 Co 80/2012 z 25. októbra 2012 p o r u š e n é b o l o .

2. Zrušuje rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 Co 80/2012 z 25. októbra 2012 a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

3. J. H. primerané zadost'učinenie nepriznáva.

4. J. H. priznáva náhradu trov konania v sume 272,76 € (slovom dvestosedemdesiatdva eur a sedemdesiatšesť centov), ktorú je Krajský súd v Prešove povinný zaplatiť na účet jeho advokátky JUDr. J. V., H., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. januára 2013 doručená sťažnosť J. H., J. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 Co 80/2012 z 25. októbra 2012, ktorou žiada vydať tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľa vlastníť majetok vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove, č. k. 7 Co 80/2012 zo dňa 25. 10. 2012 bolo porušené.

2. Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 7 Co 80/2012 zo dňa 25. 10. 2012 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastupovania v sume 272,76 €, ktoré je Krajský súd v Prešove povinný zaplatiť jeho právnej zástupkyňi JUDr. J. V., H. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 155/2013-15 z 28. februára 2013 prijal na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, a vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Ako vyplynulo zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu, z jej príloh a pripojeného spisu Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 12 C 54/2011, sťažovateľ sa žalobou doručenou okresnému súdu 6. mája 2011 domáhal (po pripustení zmeny návrhu uznesením okresného súdu č. k. 12 C 54/2011-66 z 15. marca 2012) proti štyrom žalovaným vydania nehnuteľností v k. ú. J., a to

- proti žalovaným v 1. a 2. rade parc. CKN 748/42 vo výmere 11 m², parc. CKN 748/35 vo výmere 69 m², parc. CKN 748/36 vo výmere 144 m², parc. CKN 748/28 vo výmere 326 m² zastavané plochy a nádvoría vytvorených geometrickým plánom č. 34818766-15/2006 z 15. marca 2006 z parc. CKN 748/9 vo výmere 812 m² trvalé trávnaté porasty a z parc. CKN 748/27 vo výmere 67 m² zapísaných na LV č. 3936;

- proti žalovanej v 3. rade vydania parc. CKN 748/37 vo výmere 71 m², parc. CKN 748/38 vo výmere 11 m², parc. CKN 748/39 vo výmere 4 m², parc. CKN 748/40 vo výmere 119 m², parc. CKN 748/30 vo výmere 58 m² vytvorených rovnakým geometrickým plánom z parc. CKN 748/29 616 m² trvalé trávnaté porasty a z parc. CKN 748/32 vo výmere 187 m² zast. plochy a nádvoría a z parc. CKN 748/33 vo výmere 279 m² zapísaných na LV č. 4278;

- proti žalovanej vo 4. rade parc. CKN 748/41 vo výmere 412 m² vytvorenej rovnakým geometrickým plánom z parc. CKN 748/31 vo výmere 1 141 m² trvalé trávnaté porasty zapísanej na LV č. 4279,

to všetko do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

Sťažovateľ svoju žalobu odôvodnil tým, že je výlučným vlastníkom parc. EKN 612 vo výmere 1 225 m² zapísanej na LV č. 4280, a to na základe rozsudku okresného súdu č. k. 11 C 12/2009-25 z 25. augusta 2009, rozsudku okresného súdu č. k. 15 C 97/2010-26 z 9. decembra 2010 v spojení s dedičským rozhodnutím okresného súdu – osvedčením

o dedičstve sp. zn. 13 D 284/2009, D not 148/2009 zo 16. decembra 2009 – vydaným v dedičskom konaní po neb. J. H., zomr... (otcovi sťažovateľa), v podiele 5/6 a v zostávajúcom podiele 1/6 na základe dedičského rozhodnutia D 99/77. Parcele EKN č. 612 zodpovedajú časti parcel CKN zapísané na listoch vlastníctva žalovaných v 1. – 4. rade tak, ako sú predmetom konania, čo je preukázané predloženým geometrickým plánom. K podanej žalobe sťažovateľ doložil okrem geometrického plánu č. 34818766-15/2006 z 15. marca 2006 aj výpisy z dotknutých listov vlastníctva a dva znalecké posudky vyhotovené súdnymi znalcami v konaní vedenom pred okresným súdom pod sp. zn. 11 C 976/98. Tvrdil, že hoci je výlučným vlastníkom nehnuteľností označených v petite žaloby, žalovaní v 1. – 4. rade ho vylúčili z ich užívania, držania a nakladania s nimi. Sťažovateľ podaním doručeným okresnému súdu 12. apríla 2012 uviedol, že v prípade, ak ním predložený geometrický plán považuje okresný súd za sporný, navrhuje vykonať vo veci znalecké dokazovanie znalcom z odboru geodézie a kartografie a je pripravený na jeho vykonanie zložiť aj súdom určený preddavok.

Žalovaní navrhli žalobu zamietnuť s poukazom na to, že ich vlastnícke právo je riadne zapísané na listoch vlastníctva (LV č. 3936, LV č. 4278 a LV č. 4279), nadobudli ho na základe platných právnych úkonov a v súlade so zápisom na listoch vlastníctva ich predávajúcich, ako aj s poukazom na to, že skoršie žaloby sťažovateľa smerujúce proti nim o určenie vlastníckeho práva k rovnakým nehnuteľnostiam boli okresným súdom zamietnuté právoplatnými rozsudkami sp. zn. 11 C 976/98 a sp. zn. 15 C 46/2006.

Okresný súd rozsudkom č. k. 12 C 54/2011-79 z 12. apríla 2012 žalobu sťažovateľa zamietol, zaviazal ho na náhradu trov konania žalovanej v 3. rade vo výške 1 947,83 € a ostatným žalovaným náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení rozsudku zhrnul tvrdenia sťažovateľa uvedené v jeho žalobe, vyjadrenia žalovaných, oboznámil stav zápisov vlastníckeho práva na LV č. 4280, LV č. 3936, LV č. 4278 a LV č. 4279 a na odôvodnenie svojho rozhodnutia uviedol:

„Z obsahu spisu Okresného súdu Humenné sp. zn. 11 C/976/1998 vyplýva, že rozsudkom zo dňa 24. 5. 2002 č. k. 11 C 976/98-80 súd zamietol žalobu žalobcov M. H., J. H. a L. H. voči žalovaným, pričom predmetom konania bolo určenie podielového

spoluvlastníctva k nehnuteľnosti parcele č. 612, ktorá sa nachádza v parcele KN 748/8, kat. územie J.

Z obsahu spisu Okresného súdu Humenné sp. zn. 15 C/46/2006 vyplýva, že rozsudkom zo dňa 23. 9. 2008 č. k. 15 C/46/2006-133 súd zamietol žalobu žalobcu J. H. voči žalovaným (rovnakým ako v tomto konaní, pozn.), ktorou sa žalobca domáhal určenia, že je výlučným vlastníkom parciel č. 748/42, 748/28, 748/35, 748/36, 748/37, 748/30, 748/38, 748/39, 748/40 a 748/41, ktoré boli znázornené geometrickým plánom Ing. R. N. č. 34818766-15/2006 zo dňa 15. 3. 2006 (t. j. rovnakým ako v tomto konaní, pozn.). Predmetný rozsudok bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 1. 4. 2009 č. k. 3 Co 6/2009.

Vychádzajúc z vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že žalobu je potrebné zamietnuť.

Podľa § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka, vlastník má právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje; najmä sa môže domáhať vydania veci od toho, kto mu ju neprávom zadržuje.

Základnou podmienkou a predpokladom úspešnosti žaloby na vydanie veci je, že vec sa neoprávnene nachádza vo faktickej moci inej osoby než vlastníka.

V predmetnom konaní súd zistil, že žalobca sa domáhal vydania nehnuteľnosti od žalovaných, ktorí sú zapísaní v katastri nehnuteľností ako vlastníci týchto nehnuteľností, pričom žalobca neunesol dôkazné bremeno na preukázanie svojho vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam s tým, že je nespornou skutočnosťou, že v konaní vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 15 C/46/2006 sa žalobca domáhal určenia vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam, ktoré teraz požadoval od žalovaných vydať, pričom v konaní 15 C/46/2006 bola jeho žaloba o určenie vlastníckeho práva zamietnutá. Z tohto dôvodu teda vyplýva, že žalobca nie je vlastníkom nehnuteľností, ktoré požadoval od žalovaných vydať, a teda žalovaní ich neužívajú neoprávnene, a preto súd žalobu zamietol.

V súvislosti s námietkou zástupcu žalovanej v 3. rade, ktorý poukazoval na námietku res iudicata v súvislosti s právoplatne skončenými konaniami je potrebné uviesť, že táto námietka nie je dôvodná, pretože v predchádzajúcich konaniach vedených na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 15 C/46/2006 a predtým 11 C/976/98 predmetom konaní bolo

určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam s tým, že predmetom tohto konania je vydanie nehnuteľnosti, a teda nejde o totožnosť predmetu konania.“

Sťažovateľ proti tomuto rozsudku okresného súdu podal 2. mája 2012 odvolanie, ktorým žiadal odvolací súd, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie [§ 221 ods. 1 písm. f) a h) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)]. Svoje odvolanie odôvodnil tým, že rozsudok okresného súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 205 ods. 2 písm. f) OSP] a prvostupňový súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam [§ 205 ods. 2 písm. d) OSP]. Argumentoval takto:

1. Rozsudkom okresného súdu č. k. 11 C 12/2009-25 z 25. augusta 2009, ktorý nadobudol právoplatnosť 9. októbra 2009, a rozsudkom okresného súdu č. k. 15 C 97/2010-26 z 9. decembra 2010, ktorý nadobudol právoplatnosť 17. januára 2011, bolo určené, že spoluvlastnícke podiely zapísané na LV č. 4280 pod B 3, 5 k parc. reg. „E“ č. 612 o výmere 1 225 m², táto nehnuteľnosť bola vyčlenená a vytvorená z parciel reg. „E“ geometrickým plánom č. 34818766-15/2006 z 15. marca 2006 vyhotovený Ing. R. N. ako parc. o výmere 1 225 m², patria do dedičstva po neb. J. H., zomr... Po právoplatnom skončení týchto súdnych konaní bolo takto určené dedičstvo prerokované a na základe osvedčenia o dedičstve sp. zn. 13 D 284/2009, D not 148/2009 zo 16. decembra 2009 nadobudol spoluvlastnícky podiel 5/6 k parc. EKN č. 612 sťažovateľ. Vlastníkom podielu 1/6 k tejto nehnuteľnosti bol sťažovateľ z titulu dedenia po svojom otcovi na základe osvedčenia o nadobudnutí dedičstva č. D 99/77-315/79-434/93. Uvedenými rozsudkami bolo právoplatne určené vlastníctvo 5/6 parc. EKN 612 ku dňu smrti poručiteľa – sťažovateľovho otca.

2. Rozsudok okresného súdu č. k. 15 C 46/2006-133 z 23. septembra 2008 (na ktorý poukazuje v odôvodnení svojho rozhodnutia okresný súd) nadobudol právoplatnosť prv, než rozsudky okresného súdu č. k. 11 C 12/2009-25 z 25. augusta 2009 a č. k. 15 C 97/2010-26 z 9. decembra 2010 (na ktoré poukazuje sťažovateľ). Preto rozsudok okresného súdu č. k. 15 C 46/2006-133 z 23. septembra 2008 nemohol byť podkladom pre právny záver rozhodnutia okresného súdu vo veci sťažovateľa.

3. Odôvodnenie rozsudku prvostupňového súdu nespĺňa požiadavky § 157 ods. 2 OSP, prvostupňový súd nevenoval otázke vlastníctva k parc. EKN 612 dostatočnú pozornosť a nevenoval ju ani dôkazu o totožnosti tejto parcely s predmetom sporu (geometrickému plánu a znaleckým posudkom pochádzajúcich zo skorších konaní).

4. Sťažovateľ bol bez právneho dôvodu zbavený rozsudkom prvostupňového súdu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktorú nadobudol legitímne, a to dedením ku dňu smrti svojho otca neb. J. H., zomr... Sťažovateľova parc. EKN 612 už nie je vedená v súbore popisných informácií katastra nehnuteľností, v súbore geodetických informácií neexistuje a neexistuje ani samostatne v prírode, no je zjavné, že je totožná s časťou pozemkov vedených ako vlastníctvo žalovaných. Preto ani žalovaní nemôžu spornú časť nehnuteľností zapísaných na ich mene v katastri užívať oprávnene, užívajú ich neoprávnene a sú povinní ich sťažovateľovi vydať.

Žalovaní navrhli rozsudok okresného súdu potvrdiť ako vecne správny, poukázali na jeho odôvodnenie, ako aj na odôvodnenie rozsudku krajského súdu sp. zn. 3 Co 6/2009 z 1. apríla 2009, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 15 C 46/2006-133 z 23. septembra 2008.

Krajský súd o tomto odvolaní sťažovateľa rozhodol rozsudkom sp. zn. 7 Co 80/2012 z 25. októbra 2012 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny, sťažovateľa zaviazal nahradiť žalovanej v 3. rade trovy odvolacieho konania 79,58 € a ostatným žalovaným náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

„Odvolací súd v zmysle zásad ustanovenia § 212 O. s. p. preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 O. s. p. a zistil, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené.

Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto právnych a skutkových zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvostupňovým súdom na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

Vo veci nie je možné stotožniť sa s tvrdením o zmene vlastníckych vzťahov k parcele č. 612 po právoplatnom skončení konania vedeného na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 15 C 46/2006. Hoci dedičstvo po právnom predchodcovi žalobcu vo vzťahu k spoluvlastníckemu podielu 5/6 bolo prejednané až po právoplatnom zamietnutí žaloby žalobcu o určenie vlastníckeho práva vo veci 15 C 46/2006, táto okolnosť nie je dôvodom pre spochybnenie žalobcu ako výlučného vlastníka parcely č. 612.

So smrťou fyzickej osoby Občiansky zákonník v ustanovení § 7 ods. 2 spája významné právne dôsledky spočívajúce v zániku jej spôsobilosti mať práva a povinnosti. Právny predchodca žalobcu zomrel 30. 12. 1976 a týmto dňom zároveň prestal byť nositeľom akýchkoľvek a teda i vlastníckych práv.

Moment smrti je významnou skutočnosťou súvisiacou s nadobúdaním dedičstva. Platí totiž ustanovenie § 460 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa. Uvedené má za následok, že neskoršie úkony dedičov pôsobia spätne ku dňu smrti poručiteľa. Rozhodnutie, ktorým sa potvrdí nadobudnutie dedičstva alebo schváli dohoda dedičov o vyporiadaní dedičstva len deklaruje to, čo už nastalo smrťou poručiteľa. Vzhľadom na výsledok dedičského konania bez ohľadu na to, či dedičské konanie prebehlo pred nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia vydaného vo veci 15 C 46/2006 alebo nie, žalobca dedičstvo po svojom otcovi získal okamihom jeho smrti. Za takejto situácie k žiadnej zmene v osobách vlastníkov nemohlo dôjsť.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného pri posudzovaní dôvodnosti žaloby bolo možné vychádzať zo záveru prijatého v konaní vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 15 C 46/2006 o postavení žalovaných ako osôb, ktoré vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam nadobudli riadne a v súlade s platnými právnymi predpismi.

Základnou podmienkou úspechu žaloby na vydanie veci podľa ustanovenia § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka je preukázanie vlastníckeho práva. Keďže žalobca vlastníkom nehnuteľnosti tvoriacich predmet konania nie je, súd prvého stupňa správne postupoval, ak žalobu žalobcu zamietol. Odvolací súd preto postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 219 O. s. p. napadnutý rozsudok v celom rozsahu potvrdil.“

Rozsudok okresného súdu č. k. 12 C 54/2011-79 z 12. apríla 2012 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 Co 80/2012 z 25. októbra 2012 nadobudol právoplatnosť 8. novembra 2012.

Sťažovateľ sťažnosť na porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 Co 80/2012 z 25. októbra 2012 odôvodnil tým, že napriek tomu, že v konaní pred všeobecnými súdmi preukázal svoje vlastnícke právo k parc. EKN č. 612, bola jeho žaloba zamietnutá rozsudkom, ktorý je arbitrárny a nerešpektuje jeho základné právo na vlastníctvo. Sťažovateľ bol takto pozbavený svojich vlastníckych práv k nehnuteľnosti, ktoré nadobudol dedením po svojom otcovi, a to bez splnenia zákonných a ústavných predpokladov. Všeobecné súdy nevzali do úvahy, že samotní žalovaní v 1. a 2. rade v skorších konaniach potvrdili, že v roku 1997 parc. EKN č. 612 nebola predmetom kúpy. K vyporiadaniu dedičstva sťažovateľa došlo až osvedčením o dedičstve sp. zn. 13 D 284/2009, D not 148/2009 zo 16. decembra 2009. Sťažovateľovi a jeho vlastníckemu právu nebola poskytnutá rovnaká právna ochrana ako vlastníckemu právu žalovaných. Súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo na dostatočné odôvodnenie rozhodnutia súdu, pričom zamietnutie jeho žaloby dostatočne všeobecnými súdmi odôvodnené nebolo.

Krajský súd sa na výzvu ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním č. Spr 10049/2013 doručeným ústavnému súdu 25. apríla 2013. Navrhol, aby ústavný súd sťažnosti nevyhovel, pretože „Krajský súd v Prešove v rozsudku zo dňa 25. 10. 2012 vydaným vo veci 7 Co 80/2012 dal odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Dôvody vedúce k potvrdeniu rozsudku prvostupňového súdu sú rozvedené v odôvodnení rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 25. 10. 2012 a na tomto odôvodnení Krajský súd v Prešove trvá.

Zároveň Krajský súd v Prešove súhlasí s tým, aby Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.“.

Právna zástupkyňa sťažovateľa na výzvu ústavného súdu nereagovala a v určenej lehote sa nevyjadрила.

Ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie

a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy je vyjadrením základného práva domáhať sa súdnej ochrany. Tento článok ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu. Zároveň v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy sa možno domáhať práv podľa čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú, pričom však v súlade s čl. 152 ods. 4 ústavy musí byť výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov v súlade s ústavou, a súčasne v zmysle čl. 154c ods. 1 ústavy majú príslušné medzinárodné zmluvy vrátane dohovoru prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd (I. ÚS 22/03).

Vychádzajúc z týchto ústavne významných úvah, zaoberal sa ústavný súd posúdením obsahu napadnutého rozhodnutia krajského súdu z uvedených hľadísk.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti tvrdil, že k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 Co 80/2012 z 25. októbra 2012 došlo tým, že krajský súd svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil, jeho rozhodnutie je arbitrárne a nerešpektuje jeho základné právo na vlastníctvo, pretože krajský súd sťažovateľa bez splnenia zákonných dôvodov pozbavil jeho riadne nadobudnutých vlastníckych práv k nehnuteľnosti.

Z odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu vyplýva, že krajský súd rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny, zohľadniac možnosť postupu podľa § 219 ods. 2 OSP. Podľa tohto ustanovenia ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že postup a rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré vychádzajú z aplikácie konkrétnej procesnoprávnej úpravy, v zásade nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Vo svojej ustálenej judikatúre aj v nadväznosti na § 219 ods. 2 OSP ústavný súd už zdôraznil, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok.

Ústavný súd už konštatoval aj to, že zákonodarcom upravenú fakultatívnu možnosť odvolacieho súdu obmedziť sa v odôvodnení potvrdzujúceho rozhodnutia len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia je vždy potrebné v záujme ústavne konformného výkladu (čl. 152 ods. 4 ústavy) aplikovať aj vo svetle judikatúry ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva zaoberajúcej sa právom účastníka občianskeho súdneho konania na riadne odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu. Ak tak všeobecný súd nepostupoval, jeho rozsudok je nevyhnutné považovať za arbitrárny, svojvoľný, a tým priamo zasahujúci do základného práva účastníka súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 118/2010).

Z uvedeného vyplýva, že je v zásade postačujúce, ak odvolací súd odkáže v odôvodnení svojho rozhodnutia na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa, pokiaľ sa s ním úplne stotožňuje a pokiaľ súčasne dáva odpovede aj na podstatné argumenty sťažovateľa uvedené v jeho odvolaní, ako aj vtedy, ak sa odvolací súd sám vysporiada

v odôvodnení svojho rozhodnutia s argumentmi uvedenými v odvolaní, pokiaľ sa s týmito argumentmi prednesenými v konaní pred ním nevysporiadal už súd prvého stupňa.

Úlohou ústavného súdu vo veci sťažovateľa tak bolo posúdiť, či vzhľadom na argumentačnú bázu relevantných procesných podaní sťažovateľa (najmä jeho odvolania) možno vybadať v napadnutom rozsudku krajského súdu signály prípadného ústavne nedostatočného odôvodnenia.

Sťažovateľ svoje odvolanie odôvodnil predovšetkým tým, že svoje vlastnícke právo odvodzuje od právoplatných rozsudkov okresného súdu č. k. 11 C 12/2009-25 z 25. augusta 2009 a č. k. 15 C 97/2010-26 z 9. decembra 2010, ktorými bolo určené, že spoluvlastnícke podiely zapísané na LV č. 4280 pod B 3, 5 k parc. reg. „E“ č. 612 o výmere 1 225 m² totožnej s predmetom konania, patria do dedičstva po neb. J. H., zomr... V priebehu konania pred okresným súdom navrhol pre prípad, ak ním predložený geometrický plán považuje súd za sporný, vykonať znalecké dokazovanie znalcom z odboru geodézie a kartografie s tým, že je pripravený na jeho vykonanie zložiť aj súdom určený preddavok.

Ako vyplýva z odôvodnenia rozsudkov krajského súdu a okresného súdu, tieto sa žiadnym spôsobom s existenciou sťažovateľom uvádzaných právoplatných rozsudkov okresného súdu č. k. 11 C 12/2009-25 z 25. augusta 2009 a č. k. 15 C 97/2010-26 z 9. decembra 2010 nevysporiadali.

Svoje rozhodnutie, pokiaľ ide o otázku vlastníctva predmetu sporu, založili iba na zistení, podľa ktorého okresný súd zamietol skoršiu žalobu žalobcu o určenie vlastníckeho práva rozsudkom č. k. 15 C 46/2006-133 z 23. septembra 2008 potvrdeným rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 Co 6/2009 z 1. apríla 2009, z čoho *„teda vyplýva, že žalobca nie je vlastníkom nehnuteľností, ktoré požadoval od žalovaných vydať, a teda žalovaní ich neužívajú neoprávnene, a preto súd žalobu zamietol“*.

Ako však vyplýva z odôvodnenia rozsudku krajského súdu sp. zn. 3 Co 6/2009 z 1. apríla 2009 (predloženého v konaní žalovanými a založeného v spise okresného súdu),

žaloba žalobcu bola zamietnutá pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Krajský súd v odôvodnení tohto rozsudku po tom, čo objasnil zmysel a účel ustanovenia § 80 písm. c) OSP a pojem naliehavého právneho záujmu, uviedol, že *„je nedôvodné sa domáhať určenia vlastníckeho práva určovacou žalobou... pokiaľ žalobca sám tvrdí, že už vlastníkom spornej nehnuteľnosti je, resp. je ku nej zapísaný v katastri nehnuteľností. V tomto smere treba súhlasiť s názorom súdu prvého stupňa, že absentuje naliehavosť právneho záujmu žalobcu na určení vlastníckeho práva.“*. Za tejto situácie, už ďalšie úvahy krajského súdu uvedené v rozsudku sp. zn. 3 Co 6/2009 z 1. apríla 2009 o dôsledkoch spôsobu nadobudnutia nehnuteľností žalovanými ostávajú bez významu pre konanie vo veci sp. zn. 12 C 54/2011. V prípade zamietnutia určovacej žaloby pre nedostatok naliehavého právneho záujmu nemožno z takéhoto rozhodnutia súdu v inom konaní bez ďalšieho dokazovania vyvodit' záver o tom, že neúspešný žalobca v určovacom konaní nie je vlastníkom predmetu sporu, alebo naopak, že jeho vlastníkom je iba z tohto dôvodu žalovaný.

Všeobecné súdy sa žiadnym spôsobom nevysporiadali v odôvodnení svojho rozhodnutia ani s otázkou totožnosti predmetu sporu s parc. reg. „E“ č. 612 o výmere 1 225 m² zapísanej na LV č. 4280, k. ú. J., takže nemožno zistiť ich záver o tejto otázke a ani to, z akého dôvodu v prípade pochybnosti o totožnosti pozemkov nevykonali sťažovateľom navrhované znalecké dokazovanie. Pritom je zrejmé, že v prípade totožnosti pozemkov je podstatou konania vedeného pred okresným súdom pod sp. zn. 12 C 54/2011 duplicitný zápis vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Takýto stav je potrebné riešiť podľa všeobecných princípov ochrany vlastníckeho práva so zohľadnením zásady „nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet“, ale aj právnej úpravy vydržania. Krajský súd v tejto súvislosti iba všeobecne konštatoval, že sťažovateľ vstúpil do právneho postavenia svojho otca dňom jeho smrti. Vo vzťahu k argumentom sťažovateľa o preukázaní jeho vlastníckeho práva právoplatnými rozsudkami okresného súdu č. k. 11 C 12/2009-25 z 25. augusta 2009 a č. k. 15 C 97/2010-26 z 9. decembra 2010 sa všeobecné súdy nezaoberali ani otázkou, či tieto rozhodnutia záväzne riešia otázku vlastníctva sťažovateľa aj s účinkami pre účastníkov tohto konania – materiálna právoplatnosť (§ 159 ods. 2 OSP).

Pokiaľ všeobecné sudy vo veci sťažovateľa konštatovali, že „základnou podmienkou a predpokladom úspešnosti žaloby na vydanie veci je, že vec sa neoprávnene nachádza vo faktickej moci inej osoby než vlastníka“, s týmto záverom sa stotožňuje aj ústavný súd. Pre skúmanie tejto podmienky je však nevyhnutné najprv ustáliť, či sťažovateľ nadobudol vlastnícke právo k predmetu sporu a kedy sa tak stalo (vychádzajúc z rozsudkov okresného súdu č. k. 11 C 12/2009-25 z 25. augusta 2009 a č. k. 15 C 97/2010-26 z 9. decembra 2010, pokiaľ sú pre účastníkov týchto konania záväzné, resp. v opačnom prípade z výsledkov vykonaného dokazovania), následne skúmať okolnosti nadobudnutia nehnuteľnosti žalovanými s ohľadom na už uvedené princípy vysporiadania duplicitného vlastníctva a takto uzavrieť otázku platnosti právnych titulov, od ktorých odvodzujú vlastnícke právo žalovaní (prípadne aj so zohľadnením právneho inštitútu vydržania). Až potom je možné uzavrieť, či sa predmet sporu vo faktickej moci žalovaných nachádza oprávnene alebo neoprávnene.

Vzhľadom na to, že z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu ani pri jeho skúmaní v spojení s rozhodnutím okresného súdu odpovede na tieto otázky, ktoré sú nepochybne pre vec významné, nevyplývajú, odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu nepovažuje ústavný súd za dostatočné. Pokiaľ preto s už citovaným odôvodnením krajský súd potvrdil rozhodnutie okresného súdu, takéto odôvodnenie jeho rozhodnutia dostatočne neobjasňuje právny základ sporu v jeho podstatných okolnostiach.

S ohľadom na uvedené už len z týchto uvedených dôvodov došlo rozsudkom krajského súdu k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to preto, že napadnutý rozsudok je nedostatočne odôvodnený.

Sťažovateľ však ďalej tvrdil, že rozsudkom krajského súdu došlo aj k porušeniu jeho základného práva na vlastníctvo. Argumentoval tým, že bol takto pozbavený svojich vlastníckych práv k nehnuteľnosti, ktoré nadobudol dedením po svojom otcovi, a to bez splnenia zákonných a ústavných predpokladov.

Pokiaľ ide o vlastnícke právo, jeho obsah nie je predmetom ústavnej úpravy, ale upravuje ho na základe ústavného zmocnenia zákon (m. m. PL. ÚS 38/95, I. ÚS 97/09). Týmto zákonom je Občiansky zákonník, ktorý obsah vlastníckeho práva vymedzuje tak, že vlastníkom veci je predmet svojho vlastníctva oprávnený držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním, čo vychádza z rímsko-právnej koncepcie obsahu vlastníckeho práva (*ius possidendi, ius utendi et fruendi, ius disponendi*). Novovytváranou judikatúrou sa postupne stáva taká prax ústavného súdu, podľa ktorej všeobecný súd môže byť porušovateľom základných práv a slobôd hmotného charakteru (kam patrí aj právo vlastníť a pokojne užívať majetok) aj bez porušenia ústavno-procesných princípov postupu vyplývajúcich z čl. 46 až čl. 48 ústavy (I. ÚS 131/09, II. ÚS 111/08, III. ÚS 196/08, IV. ÚS 360/04).

Keďže ústavný súd vyslovil, že rozsudkom krajského súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu, zaoberal sa samostatne aj otázkou, či z tohto porušenia nevyplýval aj zásah do základného práva vlastníť a pokojne užívať majetok.

Pri tomto skúmaní ústavný súd, vychádzajúc aj z toho, že krajský súd ústavne neakceptovateľným rozsudkom porušujúcim základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zamietol žalobu sťažovateľa o vydanie nehnuteľnosti, dospel k záveru, že týmto rozsudkom došlo aj k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Tento záver však vychádza iba z toho, že sťažovateľom tvrdenému právu držať, užívať, požívať plody a úžitky jeho tvrdeného vlastníctva nebola poskytnutá procesná ochrana v súlade s požiadavkami spravodlivého procesu. Bolo legitímnym právom sťažovateľa očakávať v konaní o ochranu ním tvrdeného vlastníckeho práva, že v prípade, ak svoje vlastnícke právo preukáže a preukáže i to, že vec sa neoprávnene nachádza vo faktickej moci žalovaných, bude mu ochrana poskytnutá. Jeho žaloba však bola zamietnutá všeobecnými súdmi bez toho, aby bolo možné zistiť, z akých dôvodov dospeli k záveru o tom, že sťažovateľ vlastníkom predmetu sporu nie je a vec sa nachádza vo faktickej moci žalovaných už len preto oprávnene.

Ústavný súd preto konštatuje, že napadnutým rozhodnutím krajského súdu bolo porušené nielen základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale aj jeho základné právo na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

V záujme ochrany ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ústavy, ktoré boli u sťažovateľa porušené, ústavný súd zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 7 Co 80/2012 z 25. októbra 2012 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Úlohou krajského súdu v ďalšom priebehu odvolacieho konania bude znova posúdiť vecnú správnosť napadnutého rozsudku okresného súdu, vysporiadať sa s argumentmi sťažovateľa uvedenými v jeho odvolaní proti prvostupňovému rozsudku a vo veci znova rozhodnúť takým spôsobom, ktorý bude ústavne konformný a bude v súlade s právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto náleze.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho práva boli porušené, aj primerané finančné zadosťučinenie. Keďže sťažovateľ si takýto nárok neuplatnil, ústavný súd mu finančné zadosťučinenie nepriznal.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľa. S poukazom na § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 272,76 €, tak ako si ju sťažovateľ uplatnil (za 2 úkony právnej pomoci, t. j. prevzatie a príprava zastúpenia, sťažnosť a 2 x paušálna náhrada hotových výdavkov), ktorú zaviazal krajský súd zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. septembra 2013